

Τις χαμηλότερες επενδύσεις παγκοσμίως ως ποσοστό του ΑΕΠ είχε, το 2018, η Ελλάδα

2019/10/11 15:30 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η σχέση επενδύσεων προς ΑΕΠ στη χώρα μας είναι σήμερα, όχι μόνο στο μισό απ' ότι ήταν πριν την κρίση, αλλά και στο χαμηλότερο παγκοσμίως επίπεδο, εξαιρουμένων χωρών σε ιδιάζουσα κατάσταση (πολεμικές συγκρούσεις, πτώχευση, κ.ά.).

Σύμφωνα με το πρόσφατο [Οικονομικό Δελτίου του ΣΕΒ](#), οι επιχειρηματικές επενδύσεις σήμερα (2018), ύψους **10 δισ. ευρώ περίπου**, αν και σε ονομαστικούς όρους **έχουν επανέλθει στα 2/3 των προ κρίσης επιπέδων** (2009), ανέρχονται στο 6% του ΑΕΠ περίπου, όταν ο μέσος όρος στην ΕΕ-28 διαμορφώνεται στο 13%.

Υπάρχει, όμως, τεράστια υστέρηση στις μη επιχειρηματικές επενδύσεις. Οι δημόσιες επενδύσεις (Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων) και οι επενδύσεις των νοικοκυριών (κυρίως σε κατοικίες, αλλά και σε εξοπλισμό αυτοαπασχολούμενων) διαμορφώνονται σήμερα στα 5 δισ. περίπου για την κάθε κατηγορία, όταν προ κρίσης κυμαινότουσαν σε 14 δισ. και 21 δισ. αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι, οι επενδύσεις σε κατοικίες (1,3 δισ. σήμερα έναντι 15,5 δισ. προ κρίσης) αποτελούν μόνο το 6% του συνόλου των επενδύσεων, όταν στην ΕΕ-28 το αντίστοιχο μέγεθος είναι 25% (30% στη Γερμανία).

Έτσι, η **επενδυτική αυτή άπνοια έχει συμπιέσει την παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας**, με αποτέλεσμα, σε πραγματικούς όρους, το κατά κεφαλήν εισόδημα να είναι σήμερα χαμηλότερο απ' ότι ήταν το 2000.

Τα στοιχεία αυτά συνηγορούν στην ανάληψη μιας μεγάλης εθνικής προσπάθειας, για τις επενδύσεις, σε εύρος και ένταση, ποσοτικά και ποιοτικά, που προϋποθέτει σημαντική ενίσχυση των μέτρων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών που λαμβάνονται, και που, σε γενικές γραμμές, είναι προς την σωστή κατεύθυνση.

Εάν όντως τελεσφορήσει μια τέτοια εθνική προσπάθεια, η χώρα θα έχει σοβαρές πιθανότητες να επανέλθει στην επενδυτική βαθμίδα BBB- από B+ σήμερα (αναβάθμιση κατά 4 βαθμίδες) στην κατάταξη της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας της Standard and Poor's (S&P).

Εν προκειμένω, υπολογίζεται ότι η υλοποίηση μιας τέτοιας μεγάλης έκτασης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων συνεπάγεται τη βελτίωση της θέσης της χώρας στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του World Economic Forum (WEF) **κατά 17 θέσεις**.

Στο πλαίσιο αυτό, προκαλεί έντονο προβληματισμό η υποχώρηση της Ελλάδας στην πρόσφατη κατάταξη του WEF για το 2019, **κατά 2 θέσεις στην 59η θέση σε 141 χώρες**, και κατά 12 θέσεις περίπου σωρευτικά από το 2015 και μετά, καθώς και η μείωση την ίδια περίοδο της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας κατά 1,7% με βάση τον σχετικό δείκτη κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος.

Αναδεικνύεται, έτσι, ως εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση η επιδίωξη αναβάθμισης της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα BBB- σε σύντομο χρονικό διάστημα, και κατά προτίμηση μέχρι το 2021 όταν η Ελλάδα θα γιορτάσει τα 200 χρόνια από την εθνική παλιγγενεσία του 1821.

Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΑΠΝΟΙΑ ΣΥΜΠΙΕΖΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

ΕΝΩ ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ, Η ΧΩΡΑ ΥΠΟΧΩΡΕΙ ΣΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.

Την ίδια στιγμή, η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας, 1 χρόνο μετά την έξοδο από το Πρόγραμμα, είναι 4 βαθμίδες κάτω από το επενδυτικό επίπεδο του BBB-.

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

και το μισό απ' ό,τι ήταν πριν την κρίση.

ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΑΓΙΑ ΕΧΟΥΝ ΕΠΑΝΕΛΘΕΙ ΣΤΑ 2/3 ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

είναι, όμως, οι μισές απ' ό,τι στην Ευρώπη των 28.

ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ (ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ) ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ 4 ΦΟΡΕΣ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Γύρω στα €5 δισ., όταν πριν την κρίση ήταν €21 δισ.

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ 3 ΦΟΡΕΣ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Γύρω στα €5 δισ., όταν πριν την κρίση ήταν ~€14 δισ.

ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ 6% ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ (€1,3 ΔΙΣ.), ΕΝΩ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΟ 25%

και όταν πριν την κρίση ήταν σχεδόν 12 φορές υψηλότερες (€15,5 δισ.)

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΑΠΝΟΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕ ΕΚΕΙΝΟ ΤΟΥ 2000, ΠΡΙΝ ΜΠΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩ.

Σύμφωνα με τον ΣΕΒΕ, δεν είναι, όμως, και ακατόρθωτη, δεδομένου ότι η σχετική θέση της χώρας σήμερα επηρεάζεται υπέρμετρα από την κληρονομιά της κρίσης και της ύφεσης, η άρση της οποίας θα φέρει βελτιώσεις και στα δύο μέτωπα, μακροοικονομικό (S&P) και διαρθρωτικό (WEF).

Επίσης, μια βελτίωση της σχετικής θέσης της Ελλάδας κατά 17 θέσεις, με όλες τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που συνοδεύουν μια τέτοια αναβάθμιση, δημιουργεί θεωρητικά μια δυναμική ικανή να ωθήσει το κατά κεφαλήν εισόδημα της Ελλάδας προς τις USD 24.000 από USD 20.000 σήμερα σε τρέχουσες τιμές.

Τα στοιχεία του WEF που ανακοινώθηκαν πρόσφατα προσφέρουν την ευκαιρία να γίνει μια χαρτογράφηση των αλλαγών που απαιτούνται, δίνοντας έμφαση και προτεραιότητα στους τομείς όπου η χώρα μας υστερεί περισσότερο.

Στην ανάλυση του WEF βαθμολογούνται 98 δείκτες σε 12 τομείς, που πρέπει άμεσα να γίνουν αντικείμενο μελέτης και δράσης από τη δημόσια διοίκηση και την κυβέρνηση.

Κατά σειρά υστέρησης σε σχέση με την ΕΕ-28, οι τομείς αυτοί είναι το χρηματοοικονομικό σύστημα, η μακροοικονομική σταθερότητα, η θεσμική οργάνωση, η ικανότητα για καινοτομίες, η αγορά εργασίας, ο δυναμισμός των επιχειρήσεων, η υιοθέτηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η αγορά προϊόντων, οι δεξιότητες, οι υποδομές, το μέγεθος της αγοράς, και, τέλος, η υγεία όπου η χώρα μας έχει καλύτερη βαθμολογία από το μέσο όρο στη βάση του δείκτη «προσδόκιμο ζωής με καλή υγεία», με 69,9 χρόνια.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει εκ των ων ουκ άνευ να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εξυγίανση του χρηματοοικονομικού συστήματος (δάνεια σε καθυστέρηση) και την μακροοικονομική σταθερότητα (βιωσιμότητα χρέους).

Πέραν, όμως, των τομέων αυτών, ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στην ανάπτυξη πολιτικών για **α)** τη θεσμική οργάνωση (και ιδίως στην ασφάλεια, το ισοζύγιο θεσμικών ελέγχων και ισορροπιών, τη διαφθορά, τα δικαιώματα περιουσίας, την εταιρική διακυβέρνηση, και την ανάπτυξη πολιτικών για το μέλλον), **β)** την ανάπτυξη καινοτομιών (και ιδίως στην διασύνδεση της χώρας με τις παγκόσμιες οικονομικές και επιχειρηματικές διεργασίες), **γ)** την αγορά εργασίας και τις δεξιότητες (ιδίως στην ευελιξία των μορφών εργασίας σε συνδυασμό με την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων και όχι των θέσεων εργασίας, που ενδεχομένως επηρεάζονται από τις επερχόμενες τεχνολογικές εξελίξεις, την αξιοκρατία και την αμοιβή της εργασίας σύμφωνα με την παραγωγικότητα, και την ανάπτυξη ατομικών προσόντων καθώς και επαγγελματικών δεξιοτήτων για το μέλλον) και **δ)** το δυναμισμό των επιχειρήσεων (και ιδίως τη στήριξη καινοτόμων επιχειρήσεων και την

εξάλειψη των στρεβλώσεων στην αδειοδοτική και την πτωχευτική διαδικασία).

Τέλος, στις υποδομές πρέπει να δοθεί έμφαση στις συνδέσεις οδικού δικτύου και την αποτελεσματικότητα των σιδηροδρομικών υπηρεσιών, στην υιοθέτηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στα δίκτυα οπτικών ινών, και στην αγορά προϊόντων στη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω φόρων και επιδοτήσεων.

Αυτές είναι εν περιλήψει οι υστερήσεις της χώρας μας στον τομέα των διαρθρωτικών παρεμβάσεων, που απαιτούνται για την ενίσχυση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, ώστε να αυξηθεί η ευημερία του πληθυσμού, σε έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα, απρόσμενα και απότομα.

Με τον δείκτη οικονομικού κλίματος να παραμένει τον Σεπτέμβριο του 2019 στο υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από τον Δεκέμβριο του 2007, η καταναλωτική εμπιστοσύνη βελτιώθηκε περαιτέρω (στις -6,8 μονάδες από -8,2 τον προηγούμενο μήνα), καθώς τα νοικοκυριά παραμένουν αισιόδοξα, ιδίως αναφορικά με τις εκτιμήσεις τους για τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας το επόμενο διάστημα.

Ωστόσο, η πτώση του όγκου λιανικών πωλήσεων (3,5% τον Ιούλιο του 2019 και -1,6% το διάστημα Ιαν - Ιουλ 2019) δημιουργεί προβληματισμό για την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης το γ' τρίμηνο του 2019.

Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές συνεχίζουν να κινούνται ανοδικά (4,9% πλην πετρελαιοειδών και πλοίων το διάστημα Ιαν - Αυγ 2019) παρά τις εντάσεις στο διεθνές εμπόριο, ενώ οι συνθήκες στον τραπεζικό τομέα βελτιώνονται, με τις καταθέσεις των νοικοκυριών να αυξάνονται κατά 1,46 δισ. και τον ρυθμό πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις να διαμορφώνεται σε +2,92%.